

PÄÄTÖS

H6638/2022

18.11.2022

Dnro 23879/03.04.04.04.24/2021

Asia Kunnallisvalitus metsänhoitotöiden toimenpideohjelman hyväksymistä koskevasta päätöksestä

Valittaja Kirkkonummen ympäristöyhdistys ry

Päätös, josta valitetaan

Kirkkonummen yhdyskuntatekniikan lautakunta 17.6.2021 § 94

Yhdyskuntatekniikan lautakunta on päätöksellään 22.4.2021 § 54 päättänyt, että kunta toteuttaa metsähoidollisia hakkuita 28,9 hehtaaria ja hoitotöitä 15,2 hehtaaria Volsin ja Juusjärven alueella vuoden 2021 metsänhoitotöiden toimenpideohjelman luonnoksen, josta on pyydetty lausunnot ja kommentit, mukaisesti.

Yhdyskuntatekniikan lautakunta on valituksenalaisella päätöksellään hylännyt Kirkkonummen ympäristöyhdistys ry:n oikaisuvaatimuksen lautakunnan päätöksestä 22.4.2021 § 54. Päätöksen perusteluiden mukaan viime vuosina metsästrategian hoitosuunnitelmien mukaista menettelytapaa on noudatettu myös toimenpideohjelmien osalta, vaikkei strategia sitä suoranaisesti edellyttä. Vallitsevan pandemiatilanteen takia kunta ei ole järjestänyt yleisötilaisuuksia, vaan toimenpideohjelma on esitetty sähköisesti ja asiasta on tiedotettu virallisen kuuluttamisen kautta. Kunnan metsästrategiassa todetaan, että "luonnonhoitosuunnitelmasta, talousmetsänhoitosuunnitelmasta ja toimenpideohjelmasta on ennen hyväksymistä pyydettävä lausunto: Käyttöluokka 1 ja 3: ympäristönsuojeluyksikkö, kaavoitusyksikkö sekä liikuntatoimi. Käyttöluokka 2: kaavoitusyksikkö, alueidenhoitopalvelut sekä liikuntatoimi." Lausunnot pyydetään kunnan metsästrategian mukaisesti ja muilta tahoilta pyydetään kommentteja metsänhoitotöiden toimenpideohjelmaluonnoksesta.

Metsästrategian mukaan toimenpideohjelman laadinnan yhteydessä tiedotetaan lähiasukkaita suoritettavista toimenpiteistä. Toimenpideohjelmien laadinnan yhteydessä metsästrategia ei edellytä muuta osallistamista, vaikka se on muodostunut käytännöksi.

Yhdyskuntatekniikan lautakunta on luonnonhoito- ja talousmetsäsuunnitelman vuosille 2019–2029 hyväksymisen yhteydessä (22.8.2019 § 3) muun muassa päättänyt, että ”kunta selvittää ulkopuolisen rahoituksen mahdollisuuden ja hakee sitä METSO-kartoitusten laadintaan sekä hyödyntää aktiivisesti kaikkia tarjolla olevia rahoituslähteitä luonnonhoidon toimenpiteiden osalta.” Kunnan talousarviossa vuodelle 2020 rakennus- ja ympäristölautakunnan yhtenä toiminnallisena tavoitteena oli selvittää valtion METSO-rahoituksen hyödyntäminen ja vuodelle 2021 rakennus- ja ympäristölautakunnan toiminnallisena tavoitteena on METSO-alueiden kartoitus ja toteutus.

Kunnan metsästrategian mukaan tila- ja tuotantopalveluiden johtokunta päättää toimenpideohjelman hyväksymisestä. Kunnan hallintosäännön 72 §:n mukaan yhdyskuntatekniikan lautakunta päättää tehtäväalueellaan maa- ja metsätilojen toimenpideohjelmasta.

Valituksessa esitetyt vaatimukset

Yhdyskuntatekniikan lautakunnan päätökset on kumottava.

Lautakunnan päätös 22.4.2021 § 54 vuoden 2021 metsänhoitotöiden toimenpideohjelman hyväksymisestä ei noudata luonnonhoito- ja talousmetsäsuunnitelman 2019–2029 eikä Kirkkonummen metsästrategian asettamia reunaehdotuksia.

Kunnanvaltuuston vuonna 2005 hyväksymässä metsästrategiassa on kuvattu metsienhoidon hallinnollisen prosessin toimintaperiaatteet ja reunaehdot. Sen mukaan puutavaran ottaminen metsästä on alisteista virkistyskäytölle, luontoelämyksille ja luonnon monimuotoisuuden turvaamiselle. Lautakunnan päätöksen mukaiset toimenpiteet tuottaisivat merkittävää haittaa luonnon monimuotoisuudelle. Kaikki päätöksessä esitetyt hakkuut ja hoitotoimenpiteet Volsissa ja Pahamäessä on osoitettu kunnan ympäristönsuojeluyksikön teettämien luontoselvitysten mukaisiin METSO I-, II- ja III-luokkien metsiin. Virkistyskäyttöarvo heikkenisi, kun luonnonmukaisen luonnon tarjoamat luontoelämykset vähenisivät.

Päätöksen mukaiset metsien käsittelyt toteutettaisiin usein paikoin luonnonsuojelualueiden välissä tai niiden välittömässä läheisyydessä, mikä väistämättä pirstoisi luontokokonaisuuksia ja heikentäisi suojelualueiden välisiä yhteyksiä Kirkkonummen ympäristöstrategian vastaisesti. Toimenpiteet heikentäisivät Kirkkonummen kuntastrategian 2018–2021 vastaisesti luontoarvojen säilymistä.

Kirkkonummen kunta on valtuuston päätöksellä vuonna 2017 sitoutunut tekemään oman osansa ilmaston muutoksen torjumisesta liittymällä Hinku-kuntiin. Tällöin kunta on sitoutunut ottamaan kasvihuonekaasupäästönäkökulman huomioon kaikessa merkittävässä päätöksenteossaan. Kaikki hakkuut pienentävät metsien hiilivarastoa.

Päätös estäisi toteutuessaan talousarvion 2021 sitovan toiminnallisen tavoitteen ”METSO-alueiden kartoitus ja toteutus” toteuttamisen.

Päätöksessä ei ole noudatettu luonnonhoito- ja talousmetsäsuunnitelman 2019–2029 kohtaa, jonka mukaan toimenpideohjelmiä tehtäessä huomioidaan metsänhoitosuunnitelmasta saadut tarkat luontokohdehuomiot. Hakkuita esitetään useille kuvioille, jotka ovat valittajan luontotietojen ja ympäristön-suojeluyksikön teettämien luontoselvitysten mukaan arvometsä- ja METSO I- ja II-luokkien kuvioita. Hakkuita osoitetaan toimenpideohjelmassa jopa kuvioille, jotka ovat merkittäviä liito-oravien lisääntymiselle ja levähtämiselle sekä Uudenmaan maakuntakaavan suojelualuevaraukselle (Pahamäki, kuvio 1085). Svalbosta ei ole tehty kunnan selvitystä. Valittaja on metsänhoito-suunnitelmasta antamassaan lausunnossa tuonut Svalbon usealta kuviolta esiin luontoarvoja.

Lautakunnan päätöksestä 22.4.2021 § 54 puuttuu valitusosoitus. Päätöstä ei ole lähetetty erikseen lausuntojen ja mielipiteiden antajille, ei ainakaan valittajalle.

Lautakunnan päätöksiä ei ole perusteltu riittävästi ja ne ovat perustuneet vääriin ja puutteellisiin tietoihin. Luontovaikutusten arviointeja ei ole tehty lainkaan. Päätöksissä ei ole otettu huomioon ympäristönsuojeluyksikön eikä kaavoitus- ja liikennejärjestelmäpalveluiden esiin tuomia eikä muissakaan lausunnoissa esiin tuotuja tosiseikkoja. Lausunnoille lähetetyssä materiaalissa ei ole ollut perusteluita, vaan ainoastaan suunnitellut toimenpiteet karttoineen. Lausunnoista ei ole tehty metsästrategian edellyttämää koostetta ja vastineita. Lopullinen päätös on ristiriidassa päätöksen valmisteluosassa esitettyjen perusteluiden kanssa. Valituksenalaista lautakunnan päätöstä 17.6.2021 § 94 on perusteltu ainoastaan osallistamista koskevan kohdan osalta, mutta perusteluissa vedotaan vain metsästrategiaan. Päätöksessä ei huomioida luonnonhoito- ja talousmetsäsuunnitelmasta 2019–2029 tehdyn päätöksen mukaisia määräyksiä osallistamisesta. Tätä on perusteltu pandemiatilanteella. Pandemiatilanne ei kuitenkaan estä lähettämästä sähköpostia tai järjestämästä etäkuulemista. Päätöksessä mainitaan lisäksi METSO-rahoituksen selvittäminen, muttei huomioida, että päätöksen täytäntöönpaneminen haittaisi METSO-rahoituksen saamista. Suurimpaan osaan oikaisuvaatimuksessa yksilöidystä kohdista päätöksessä tai sen valmisteluosassa ei oteta mitään kantaa.

Ainakin Pahamäen kuvioon 1085 sisältyy sekä voimassa olevassa Uudenmaan maakuntakaavassa että Uusimaa 2050 -kaavassa luonnonsuojelualueeksi osoitettua aluetta. Kyseiselle kuviolle toimenpideohjelmassa esitetty harvennushakkuu heikentäisi huomattavasti luontoarvoja ja olisi näin edellä mainittujen kaavojen suojelualuevarauksia koskevan kaavamääräyksen vastainen. Koska Kirkkonummen yleiskaavan 2020 ohjausvaikutus on vajavainen luontoarvojen osalta, alueella tulee noudattaa maakuntakaavan määräyksiä.

Alueilla on kiistatta osoitettu olevan erityisiä luontoarvoja. Päätös on siten luonnonsuojelulain 6 §:n 3 momentin vastainen. Tätä korostaa se, ettei kunta saavuttaisi hakkuilla ja muilla hoitotoimenpiteillä mitään sellaista etua, jota se ei saisi ilman edellä mainittuja toimenpiteitäkin. Tuloja on mahdollista saada METSO-suojelusta ja tulot puun myynnistä olisivat joka tapauksessa marginaalisia kunnan taloudessa. Alueille ei ole suunniteltu rakentamista tai muuta metsän syrjäyttävää maankäyttöä.

Liito-oravista on havaintoja ainakin Pahamäestä, ja niille soveliasta metsää myös Volsissa ja Svalbossa. Hakkuut ja hoitotoimet heikentäisivät Pahamäessä liito-oravaselvityksessä (2018) havaittuja liito-oravan ydinalueita ja kulkuyhteyksiä. Ympäristönsuojeluyksikkö onkin lausunnossaan katsonut, että Volsista ja Svalbosta pitäisi tehdä liito-oravaselvitys ennen mahdollisia hakkuuta.

Asian käsittely ja selvittäminen

Yhdyskuntatekniikan lautakunta on antanut lausunnon, jossa se on muun ohella todennut, että Kirkkonummen ympäristöyhdistys ry kuuluu tämän asian osalta tiedottamisveloitteiden piiriin, ei asianosaisiin.

Kirkkonummen ympäristöyhdistys ry on antanut vastaselityksen.

Hallinto-oikeuden ratkaisu

Hallinto-oikeus kumoaa yhdyskuntatekniikan lautakunnan päätökset.

Perustelut

Valitusoikeus

Kuntalain 137 §:n 1 momentin mukaan oikaisuvaatimuksen ja kunnallisvalituksen saa tehdä se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (*asianosainen*) sekä kunnan jäsen.

Kuntalain 3 §:n 2 kohdan mukaan kunnan jäsen on yhteisö ja säätiö, jonka kotipaikka on kunnassa.

Kirkkonummen ympäristöyhdistys ry:n yhdistysrekisteriin merkitty kotipaikka on Kirkkonummen kunta. Näin ollen yhdistyksellä on kunnan jäsenyyden perusteella oikeus hakea muutosta kysymyksissä oleviin Kirkkonummen yhdyskuntalautakunnan päätöksiin.

Yhdyskuntatekniikan lautakunnan päätösten perusteleminen

Hallintolain 45 §:n 1 momentin mukaan päätös on perusteltava. Perusteluissa on ilmoitettava, mitkä seikat ja selvitykset ovat vaikuttaneet ratkaisuun sekä mainittava sovelletut säännökset.

Saman pykälän 2 momentin mukaan päätöksen perustelut voidaan jättää esittämättä, jos:

- 1) tärkeä yleinen tai yksityinen etu edellyttää päätöksen välitöntä antamista;
- 2) päätös koskee kunnallisen monijäsenen toimielimen toimittamaa vaalia;
- 3) päätös koskee vapaaehtoiseen koulutukseen ottamista tai sellaisen edun myöntämistä, joka perustuu hakijan ominaisuuksien arviointiin;
- 4) päätöksellä hyväksytään vaatimus, joka ei koske toista asianosaista eikä muilla ole oikeutta hakea päätökseen muutosta; taikka

5) perusteleminen on muusta erityisestä syystä ilmeisen tarpeetonta.

Yhdyskuntalautakunta on päätöksellään 22.4.2021 § 54 esittelijän päätösehdotuksesta poiketen hyväksynyt vuoden 2021 metsänhoitotöiden toimenpideohjelman siinä muodossa kuin siitä on ohjelmaa valmisteltaessa pyydetty lausunnot kunnan toimielimiltä ja kommentit kuntalaisilta, yhdistyksiltä ja muilta tahoilta. Yhdyskuntalautakunta on päätöksellään 17.6.2021 § 94 hylännyt Kirkkonummen ympäristöyhdistys ry:n tekemän oikaisuvaatimuksen.

Yhdistys oli oikaisuvaatimuksessaan vedonnut muun ohella siihen, että toisin kuin esittelijän päätösehdotuksessa, toimenpideohjelmaluonnoksesta annettuja lausuntoja ja kommentteja ei ole otettu huomioon hyväksytyssä toimenpideohjelmassa. Luontoselvitykset ja luontoarvot on jätetty yhdistyksen mukaan huomioimatta.

Yhdistys on valituksessaan katsonut, että yhdyskuntatekniikan lautakunnan päätökset perustuvat väärin ja puutteellisiin tietoihin. Luontovaikutusten arviointeja ei ole tehty ja päätösten perustelut ovat puutteelliset. Suurimpaan osaan oikaisuvaatimuksessa esitetyistä perusteista ei ole otettu kantaa. Lopullinen päätös on yhdistyksen mukaan ristiriidassa päätöksen valmisteluosassa esitettyjen perusteluiden kanssa.

Hallinto-oikeus toteaa, että esittelijän päätösehdotuksesta poikenneelle lautakunnan päätökselle 22.4.2021 § 54 vuoden 2021 metsänhoitotöiden toimenpideohjelman hyväksymisestä ei ole esitetty lainkaan perusteluita. Lautakunta on perustellut valituksenalaista päätöstään 17.6.2021 § 94 asiassa noudatetun menettelyn osalta. Valituksenalaista päätöstä ei kuitenkaan ole perusteltu luonnonsuojelullisten seikkojen osalta, joihin yhdistys oli oikaisuvaatimuksessaan vedonnut. Päätöksestä ei muutoinkaan ilmene ratkaisun perustelut. Lautakunnan päätöksiä ei siten ole hallintolain 45 §:n 1 momentti huomioon ottaen riittävästi perusteltu eikä asiassa ole kysymys saman pykälän 2 momentissa tarkoitettusta tilanteesta, jossa perustelut voidaan jättää esittämättä. Tämän vuoksi yhdyskuntatekniikan lautakunnan päätökset on kumottava. Asiassa ei tähän nähden ole tarpeen lausua muista yhdistyksen hallinto-oikeudessa esittämistä valitusperusteista.

Sovelletut oikeusohjeet

Perusteluissa mainitut ja
Hallintolaki 44 § 1 mom

Muutoksenhaku

Tähän päätökseen saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Valitusosoitus on liitteenä (HOL kunnallisvalitus).

Hallinto-oikeuden kokoonpano

Asian ovat ratkaisseet hallinto-oikeuden jäsenet
Jaana Moilanen, Jukka Reinikainen (t) ja Elena Feldman.

Esittelijäjäsen

Elena Feldman

Tämä päätös on sähköisesti varmennettu ja tulostettu hallinto-oikeuden
asianhallintajärjestelmästä.

Jakelu ja oikeudenkäyntimaksu

Päätös

Valittajalle kirjeitse

Maksutta

Jäljennös

Kirkkonummen yhdyskuntatekniikan lautakunta